

Clinton Ekonomisi Trump Ekonomisine Karşı

Jeffrey Frankel

(Harvard Üniversitesi, Profesör)

* Profesör Frankel'in izniyle "[Clinton Economics vs. Trump Economics](#)" başlıklı analizine ilişkin hazırlanan gayriresmi tercüme metnidir.

Eğer iki adayın ekonomi politikası duruşları değerlendirilecek olursa, 2016 ABD başkanlık seçim kampanyası her ne kadar öyle görülmüşse de geçmişten tam olarak bir ayrışma teşkil etmemektedir. Hillary Clinton'ın ekonomi planları, en az kazanca sahip olanlar üzerindeki yükü azaltan ve en yukarıda yer alanlar için yükselten artan oranlı vergi oranları, özellikle eğitim ve çocuk bakımı alanlarındaki sosyal refah programlarının genişletilmesi ve finansal kurumların daha fazla düzenlemeye tabi tutulmasının desteklenmesi konularındaki odağıyla büyük ölçüde Demokratik Parti ortodoksisini yansıtmaktadır. Clinton ayrıca, işgücüne katılımın artırılması hususundaki geleneksel yaklaşıma da sahiptir. Donald Trump'ın kendi seçmenlerine yönelik önerileri ise, kamu borcunun yeniden müzakere edilmesi niyeti gibi radikal ve gelenek dışı birçok açıklamasına rağmen, zenginler için büyük vergi indirimleri ve askeri harcamalardaki artışı da içeren, Cumhuriyetçi Parti'nin önemli geleneksel politikalarını yansıtmaktadır.

Demokrat ve Cumhuriyeti Başkanların Ekonomik Büyüme Performansları

1945 yılından bu yana ABD ekonomisinin analizi, geniş çeşitlilikteki göstergelerle değerlendirildiğinde, [ekonominin Demokrat başkanlar döneminde Cumhuriyetçilerden daha iyi performans sergilediğini](#) göstermektedir. Princeton Üniversitesi ekonomistlerinin son dönemde yayınladığı bir makale, Cumhuriyetçilerin % 2,5'lik performansı karşısında Demokrat yönetimler döneminde yıllık GSYH büyümesinin ortalama %4,3 olarak gerçekleştiğini ve analizin 1929'daki Herbert Hoover yönetimine kadar genişletilmesi durumunda bu performans farkının daha da genişlediğini dile getirmişti.

Ayrıca bu rakamlar, ekonomik daralma gerçekleşmelerine bakıldığında kesindir. Truman'dan Obama'ya savaş sonrası başkanların 256 çeyreklik görev süresinde, ABD ekonomisi ortalama olarak Demokrat başkanlıklarda 1,1 çeyrek, Cumhuriyetçi başkanlıklarda ise 4,6 çeyrek boyunca resesyondaydı. Böylesi geniş farklılığın sadece şanstın ötürü olması ihtimali 100'de 1'den fazla değildir.

İşsizlikte ise, Cumhuriyetçi başkanlar dönemindeki % 1,1'lik işsizlik oranı artışı ve Demokrat başkanlar döneminde ortalama % 0,8 puan düşüşle -% 1,9'luk dikkate değer farkla- Demokratlar yine daha iyi performans göstermiştir. Yapısal bütçe açığı da, Cumhuriyetçilerin % 2,2'lik oranı karşısında, Demokrat başkanlar döneminde ortalama % 1,5 olarak gerçekleşmiştir.

Böylesi geniş ve tutarlı farklılıkların iktisadi performanslarında şanstın kaynaklanmış olması ihtimali oldukça düşüktür. Ayrıca, son 10 resesyonun 9'unun Cumhuriyetçi başkanlar döneminde başlamış olmasına dair % 99'luk (100'e 1) ihtimal var. Ulusal İktisadi Araştırma Bürosu (NBER) İktisadi Dalgalanma Zamanlama Komitesi'nin verilerince teyit edildiği üzere bu resesyonlar gerçekleşti. Cumhuriyetçilerin başkanlığı üstlendiği her zaman GSYH büyümesinin yavaşlaması ve Cumhuriyetçilerin başkan olduğu her zaman yükselmesi olasılığı karşısında, ihtimaller (256'ya 1) daha keskindir; ki, bu durum da gerçekleşmiştir.

Bu kalıp, Başkan Barack Obama döneminde de devam etmiştir. 2009 yılı Ocak ayında Obama serbest düşüşte bir ekonomi devralmıştır. Bu ani düşüş, istihdam kayıpları, büyüme oranları ya da finansal piyasalarla ölçülse de, neredeyse Obama başkanlığı devralırmaz durmuştur. Resesyon, Cumhuriyetçilerin muhalefetine rağmen Obama'nın 2009 yılı Şubat ayında aldığı mali genişleme önlemlerinin katkısıyla 2009 yılı Haziran ayında sona ermiştir. Ekonomi, artışı aylar süresince istihdam büyümesi kaydedecek bir performansa geçmiştir. Son seçim öncesi istihdam raporu, bu yılın Ekim ayı itibarıyla 2010 yılı başlarından itibaren oluşturulan özel sektör istihdamının 15,5 milyona eriştiğini göstermiştir.

Eşitsizliklerin Giderilmesi

Toplam ekonomik pasta Demokratlar döneminde daha hızlı büyüyorsa, peki pastanın bölüştürüldüğü yöntem hakkında ne demeli? [Bu yılki seçimlere ilişkin tartışmaların çoğu eşitsizlikler ve özellikle küreselleşmenin rolü üzerine](#) odaklandı.

Trump, imalat sektöründe istihdam edilen düşük ücret kazananlar üzerindeki küreselleşmenin olumsuz etkilerini vurguladı ve bu eğilimi geri çevirmeyi istedi. Ticaretin, teknolojik değişim ve büyümenin diğer kaynakları gibi, kazananlar ve kaybedenler yarattığı doğrudur. Fakat, ekonomi bilimindeki köklü önermelerden biri, bireylerin ticari faaliyetlere girişmede özgür olduğu zaman, toplam gelirin teoride kazananların [kaybedenleri telafi edeceği](#) ve herkesi daha iyi konuma getireceği ölçüde artacağını ifade eder.

Küreselleşme şüpheciyi uygulamada bu telafinin farazi kaldığını doğru şekilde dile getirir. Fakat, hiçbir başkan küreselleşmeyi istese de geri çeviremez. İyi ki, daha iyi bir seçenek var. Küreselleşmeyi veri olarak alıp, süreçten kaybedenlerden yaşamlarını

iyileştirmeye yardımcı olacak önemler alabiliriz. İki parti, bu öneri hakkında tarihte farklı yaklaşımlarda bulundu ve bulunmaya devam edecek.

Demokratlar tutarlı şekilde Ticaret Uyum Yardımı, genişletilmiş Kazanılan Gelir Vergisi Kredisi, ücret sigortası, evrensel sağlık sigortası, evrensel yüksek kaliteli okul öncesi eğitim ve büyük bir altyapı yatırım programı gibi [geride bırakılanlara yardım etmeye yarayacak politikalar](#) destekledi. Cumhuriyetçi politikacılar ise neredeyse bu politikalara karşı çıktı. Obamacare gibi bazı politikalar, yine de geçmeyi başardı. Bu politikalar, Nüfus Bürosunca 13 Eylül'de yayınlanan yıllık istatistiklere göre, son yılın eşitsizlikte neden büyük bir düşüş gösterdiğini açıklamaya yardımcı olabilir. Ortalama reel hanehalkı geliri 2015 yılında % 5,2 ile kayıtlardaki en hızlı büyümeyi gösterdi ve bu oran düşük gelirli gruplarda hatta daha hızlı arttı. Fakirlik oranı 1968 yılından bu yana en büyük bir yıllık düşüşü sergiledi.

Bu nedenle, Clinton yönetiminin yeni politikalarından daha büyük bir ekonomik pasta ve daha iyi bir bölüşüm sağlanmasını bekleyebiliriz. Eğer Kongre'den bu politikaları geçirmek için yeterli oya sahip olabilirse.

Clinton'ın Planlarını Trump'inkilere Karşı Tartmak

Daha ötesi, Bakan Clinton'ın teklifleri finansal olarak karşılanmış durumda. Bunun karşısında, [Trump'ın mali planlarının](#) aritmetiği tutarlı değil. Kurumlar vergi oranını mevcut % 35'lik oranından % 15'e indirmeyi önerirken önerisi vergi tabanını genişletmemekte ve önemli ölçüde vergi geliri kaybına yol açmaktadır. Trump, en yüksek gelir vergisi oranını keskin şekilde düşürecek ve zenginler için emlak vergisini kaldıracak. Trump basit şekilde, artan ekonomik büyümenin yetersizlikleri gidereceğini – gerçekleşmesini beklememizi sağlayacak iyi bir neden sunmaksızın- ileri sürmektedir.

Trump'ın mali planları, değerlendirmesi oldukça zor şekilde iyi tanımlanmamış ve değişken yapıda olmuştur. Farklı kitlelere farklı şeyler söylemektedir. Fakat, bağımsız analistler açıkladığı vergi politikalarının 5-10 trilyon dolarlık vergi kaybına gelecek 10 yıllık dönemde yol açacağını hesaplamıştır. Hatta bu maliyet, özel harcama kısıtlamaları olmaksızın geniş vergi indirimleri öneren ve böylelikle bütçe açığını düşüreceğini iddia eden geçmiş Cumhuriyetçi başkanların performansının ötesine geçmektedir. Bu durumun yerine tarih göstermektedir ki, bu başkanlar ortalama bütçe açıklarından daha geniş açıklara yol açmıştır.

Bu seçimin alışlagelmiş yapısının tersine, söz konusu hususlar geçmiş seçim kampanyaları ile büyük ölçüde benzerlik göstermekte. Demokrat aday hâlâ artan oranlı vergileme, ücret sigortası, herkesi kapsayan sağlık güvencesini tercih etmekte ve Cumhuriyetçi aday bu önerilere karşı çıkmaktadır. Amerikalı oy verenler 6 Kasım günü, iki partiyi her zaman bölmüş olan hususlarda bir tercih yapacak. Demokrat başkan döneminde daha güçlü ekonomik performans ya da Cumhuriyetçi başkan döneminde daha zayıf performans sergilendiğini işaret eden trendin devam edip etmeyeceğini göreceğiz. Fakat tarih bize Hillary Clinton yönetiminde daha iyi performans göstereceğimizi işaret etmektedir.